

ИЗ КЊИГЕ □ (РОКЕНРОЛ РОМАНА) □ [МИОДРАГА ЈАНКОВИЋА](#) * (4)

Црна рука

Да ли је заиста на Јухору закопана та бронзана рука до лакта? Докле у дубину земље и времена сежу корени њених поклоника и заветника? Ко заправо приповеда овај чудни лупешки роман у који се претворила (пост)модерна историја? Шта је имао истетовирано на грудима краљ Александар Карађорђевић, и зашто? И ко му је уочи 9. октобра 1934. саопштио да је то његов последњи дан овде? Ко су данас писари из потпалубља те мрачне приче?

Може и црна срећа. Ти, душо, памти. Давно је то било... Основао сам ред обожавалаца Месеца, званих још Мртва јужна рука. Пази, душо, казивало се да су били потомци Енеје и Јулија Цезара. Од њих потиче европско племство, али, пре него што дођемо до тога, прво су их као јеретике протерали Персијанци са обала Оронта под изговором да су обожавали свету краву Ио. Препознавали су се по црвеној боји. Бежећи према Западу, дошли су међу Грке који их прозваше Јонци. Најомиљенија њихова богиња беше Флора, врло лепа и млада богиња пашњака, кћи немилосрдне Нелее – смрти. Та Флора је

мрзела храну, није уопште јела, или је узимала тек толико да не би њена мајка по њу дошла да је одведе. И чланови мог реда, дакле, мрзели су храну, али ипак, цркни-пукни, хоћеш-нећеш – мораш! Доручковали су, ручавали и вечеравали. Само, све-све, али скромно.

У доба друида, код Келта на Балкану, ови моји су постали највиша каста витезова. Неки магичар из племена Синга по имену Целер убедио их је да Флора има две вагине и да није права богиња. Због тога су почели да се клањају Белони, коју су држали за богињу Месеца. За Белону су приповедали да се заклиње водом (као грчки богови Стиксом) и да је права манифестација воље. Градили су себи куле од камена, гајили коње, а света кокошка *koridwen* им је била тајна веза са неодређеношћу. То јест, свети Певац, који значи – црвено, а на старогалском: пурпур.

Је ли, душо, знаш ли ти да се из неограниченог ствара ограничено? Шта, не разумеш шта хоћу да кажем? Овај твој чулни свет је опсена, приказа, привид; уистину, све се враћа у неограничено, у једину стварност. Све се враћа у светлост, ум, број...

Нећеш да ме разумеш, зар не? Чини ти се да сам леп, ружан, одвратан. Како ти драго... Поверићу ти: ја сам свој двојник. Мушко-женско! Преко дана прелепа жена, ноћу – пола змија, пола мушка риба, као Мелузина. Али, ти и не знаш ко је она била. Видим да ми не верујеш. Ништа. А можеш ли ми веровати да ништа не могу да заборавим? Можеш. Добро. Ево, да ти кажем: као да сам сад сишао са планине Јухор са верним стратиотима. Они су били моји, посвећени у тајну победе. Имам дигресиван ум, док пишем ову књигу стално мислим како да из ње побегнем. Ја нисам књишки тип.

Пази, душо, све што сад пишем има за циљ само једно: да сакрије моје ћутање. Само брбљам, засипам те речима, али то је мој начин да одржим завет и не откријем Тајну.

Стално кривотворим историју, имам план да се смањи број људи на планети, највише волим апостате. Све бих дао када бих могао да уведем сталну апостазију. Човек би се боље осећао, живот му не би био разочарање, мука и бол.

А онда сам их повео на Запад, у земљу сна.

Видим да ни то не разумеш. Мислиш да је то опет био неки мој пајацлук. Неко замајавање. Слушај ме, душо...

На Јухору смо оставили црну руку. Од бронзе, рука до лакта. Закопали су је и помолили се светом Певцу. Зора је уждила своју буктињу када смо кренули. На коњима у оклопу од коре храста. Право у највећи лупешки роман.

XI

Бура што је тако силна била

Који минут после десет сати, 6. октобра 1934. године, разарач су одвезали и капетан је прамац управио према излазу из Боке которске. Убрзо је „Дубровник” пловио брзином од 22 чвора. На задњој палуби стајао је човек у адмиралској униформи и кроз дурбин посматрао Зеленику и брда изнад ње. Одмах по изласку на отворено море, адмирал је пожурио у своју кабину. Дувао је хладан западњак и дизао таласе. Ордонанс му је рапортирао да се очекује бура.

Душо, молим те, никоме не препричавај ово што ћеш сазнати у овом поглављу. То је још увек тајна.

Олуја на мору. Таласи, ветар и киша. Људима овлада страх, ма колико да је брод сигуран. Многи знају: немирна вода значи зло. Што већи таласи – зло је ближе. Проћи кроз горке воде, остати у животу, не препустити се бездану, значи постати свестан

сопствене беде, ништавила. Колико год је вода лек за тело, исто толико она је и смрт. Једно је кад умилно жубори, сасвим друго кад урла неки свој бес из дубина – разуздану непокорност Титана.

Кроз олују Творац нешто јавља, само што нико не разуме говор ветрова. Али узвитлана вода, таласи који би да такну ниско небо, шиба кише, у човековој души изнедре утисак да су се разлетели духови, узрујани, опасни. Бореј и Зефир у истом јеку, грме гласом неког моћног чаробњака, то Северац и Западњак дигну таласе да се пене, па онда и пена ври, док урличе вода смрти.

Знај, душо, да се воде смрти тичу само грешника.

Кад се разарач „Дубровник” приближио пети апенинске чизме, пала је ноћ а олуја постала жешћа у Отрантским вратима. Из утробе брода чуо се равномерни рад мотора и железна шкрипа као јауци од удараца махнитих таласа о бокове бојног брода.

Адмирал је располагао раскошно опремљеном кабином и управо је завршио вечеру стојећи. Брод се љуљао и пропињао, па није било могуће седети и јести. Он је и иначе јео брзо, по војнички. Имао је на себи кућни капут, то јест собну хаљину, нешто као халат руских племића. Било је то дело Жана Патуа, париског кројача високе моде: од скупоцене тамноплаве вунене тканине са дезеном индијског кашмира и крагном, манжетама, поставом од fine црвене чоје. На његовом мршавом лицу истицао се овећи повијен нос, а на носу цвикери са златним оквиром. Изгледало је да је увек расположен, посвећен саговорнику, али је не тако ретко то лице имало ироничан риктус. Био је малог раста и крхког тела, увек прав да би изгледао виши за који сантиметар, а његове ципеле и чизме су морале да имају високу пету, често на граници смешног.

Његов портрет у униформи војводе, са лентом и ордењима, красио је сваку службену просторију у држави. Свакоме је са фотографије гледао у очи, трудећи се да улива поверење својом ведрином. Испод сваке фотографије било је одштампано: *Краљ Југославије Александар I*

. Да, краљ Југославије Александар Карађорђевић је сад очекивао свог министра иностраних дела Богољуба Јевтића, да би са њим играо карте. Краљ је волео да се карта и то нарочито са министрима и угледним грађанима. Његово Величанство је ретко губило покер партије и право задовољство му је било кад опељеши своје партнере. Један мали део добитка слао би у добротворне сврхе и редовно давао оглас у новинама

да је донација из џепа његових партнера. То је стварало бројне несугласице у кућама тих губитника, а мало је рећи да су им њихове супруге додатно загорчавале живот, што је, кад се рашчује, производило нова уживања владоца. Богољуб Јевтић је био краљев миљеник, човек од поверења, и краљ га је користио за разне послове, чак и тајне новчане трансакције. Са Јевтићем је имао нарочито опхођење, особито је волео да са њиме спроводи своје „шејтанлуке”, разуме се, кад нису пред светом. Чуло се куцање на вратима.

„Qui s est?” упитао је краљ.

„C est moi, votre larbin”, рече глас с друге стране.

Осмехујући се краљ је отворио врата кроз која је ушао Богољуб Јевтић, такође са широким али усиљеним осмехом на лицу. Био је то омањи човек, угојен, округлог лица са малим брковима, очију као црне маслине. Више је личио на бакалина него на министра иностраних дела Краљевине. Држао се за стомак и одмах пожалио да има морску болест.

„Ја немам морску болест”, рече му краљ. „Седај, па да оплетемо.”

И показао му је место за столом за картање. Сто је био причвршћен за под, исто као и две фотеље.

Ставили су почетне улоге и краљ је поделио карте.

Напољу је беснела олуја, разарач је пресецао таласе, често урањајући у њих. Пробијао се, држао правац захваљујући раду својих моћних турбина од 42.000 кс. Око поноћи требало је да прођу Месински мореуз.

Ово ти морам рећи, душо: таласи су створења која потичу из подсвести.

Сутрадан, краљ се пробудио у осам сати. Брод је и даље скакао по таласима. Устао је из постеље и ушао у купатило. Туширао се добрих десет минута. Затим је насапуњао лице и почео да се брије. Брзо је то обавио. Зажмурио је и испрскао се колоњском водом, па је длановима тапкао образе. Стао је испред великог огледала и загледао се, као увек, у своју тетоважу на грудима. Победник из Великог рата имао је на својој кожи тетовираног немачког империјалног орла са круном Светог римског царства. Победник над Хабсбурзима и Хоенцолернима, којима је, као и Турцима, срушио царства, имао је пруски грб на својим грудима.

Позвонио је за свог собара. Убрзо се појавио стари слуга.

„Хоћу да се обучем и изађем на палубу.”

„По овом времену?” упитао је Зечевић.

„Да. Баш тако. Треба да ме виде морнари. Дај ми ту адмиралску.”

„Таласи су веома високи...”

„Не бригај, Зеко. Не бојим се ја.”

Док је стојећи гутао доручак, краљ му још рече:

„Треба да напишем и говор.”

Пришао је столу и на папиру са својим монограмом записао неколико реченица. Онда се

окренуо ка собару и рекао:

„Пази, у Марсеју не смеш заборавити ону црну торбу. Бићеш са Јевтићем у колима и не раздвајај се од ње.”

„Разумем.”

„Зови ми ордонанса.”

Изашао је на командни мост по коме је шибао ветар. Таласи су били застрашујући. Краљ се чврсто држао за металну ограду. Капетан Павић и официри су салутирали, краљ им је рекао да жели да буде сам.

Један огроман талас мало је преплавио мост. Краљ је поскочио како би избегао да окваси ципеле. Са врха наредног таласа видео је гребене Сицилије у даљини.

„Као да смо још увек између Содоме и Гоморе?” помислио је.

Имао је онај свој пркосни осмејак и жедно је удисао ваздух са мирисом јода.

„Ни бура, ни ви, таласи, ништа ми не можете!” желео је да пркосно узвикне, гледајући у водено брдо које се ваљало ка разарачу.

„Изашао сам вам на мету, и ево, ништа ми не можете. Не бојим се. Мој брод је снажан, одолева вашим насртајима. Ништа ми не можете. Ја увек побеђујем. Умем ја да завличим. Да затегнем дизгин. Да, ја знам шта хоћу.

Стално ми прете да ће ме убити. И? Јесу ли успели? Нису! Ја сам миљеник судбине. Имам велику краљевину, велику моћ. А још мало, кад будем довољно богат, имаћу још већу силу којој ће тешко одолети моји непријатељи. Златници отварају сва врата. Моја воља и моје злато.

Ништа ми не можете. Мртви су стари богови, а и новима се лоше пише. Све противнике ја ћу завилочити и натерати их да ми се покоре.”

Стајао је и гледао у даљину, није више ни обраћао пажњу на таласе који су желели да га додирну, ни на ветар што се упињао да нашкоди разарачу који се пропињао и подрхтавао.

Кад се вратио у своју кабину, собар му рече:

„Ногавице су вам мокре, а и ципеле.”

„Дај ми преобуку”, рече краљ.

Целог тог дана „Дубровник” је пловио уз источну обалу Сардиније. Бура у Тиренском мору није се стишавала. Тек када су стигли у мореуз Бонифација, море је постало мирно и на броду је послужена вечера како приличи. Пошто је обедовао, краљ је сео у бержеру и узео књигу у руке. Није желео да игра карте и преко ордонанса поручио је Јевтићу да је слободан. Читао је од Пјера Лотија *Госпођу Хризантему*. Тек, изненада, погледао је у једини слабо осветљен угао у кабини. Видео је, или му се то учинило, да тамо има неког. Спустио је књигу у крило и рекао:

„Ко вас је пустио да уђете?”

„Нико. Мени не требају дозволе”, одговорио је краљу непознат глас.

„Приђи, да видим ко си ти”, заповедило је Његово Величанство.

На средини просторије обрео се висок човек у тешком громби капуту. Отресао је са рамена нешто као иње.

Краљ је устао, узео други цвикер и рекао:

„Нешто си ми познат.”

„Ја се зovem Мустафа Голубић, за другове – Мујка”, представио се посетилац.

„Види, види, мој велики непријатељ Мустафа! Шта је?! Дошао си да ме убијеш?”

„Гресиш, Александре. Дошао сам да попричамо.”

„Марш!” повикао је краљ. „Марш у пичку материну!”

„Уљуди се, човече, дошао сам да разговарамо.”

Стајали су један према другом. Краљ изусти:

„Видим да си наоружан.”

„Опет грешиш”, узврати Мустафа.

„Лажеш, псето. Све Стаљинове убице морају носити оружје.”

„Понављам: нисам дошао да те убијем.”

„Чуј ме, комунистичко ђубре”, рече краљ, „слободно извади пиштољ и пуцај. Ја се вас не бојим. Ајде! Не можеш ме промашити.”

„Тачно је да сам се заклео да ћу те убити. Тачно је то. И покушао сам и ковао сам планове... Али, сад, сад нема сврхе.”

„Шта то значи?” упита краљ. „Какав ти је то сад марифетлук?”

„Лепо”, узврати Мустафа, „нема сврхе да те ја убијам јер ти си већ погинуо.”

Краљ Југославије поче да се смеје:

„Ма немој! Погинуо, кажеш. А кад сам то ја погинуо?”

„Сутра”, одговори Мустафа.

„Све боље од бољег, смејао се и даље краљ. Ти си неки комедијаш. Ти ниси Мустафа Голубић.”

„Сад би ја требало да се церекам”, рече посетилац. „Ипак, заслужујеш да ти дам доказе. Одмах ћеш разумети ко сам ја.”

Подигао је руку и врата су се отворила. Ушле су три старице, ужасно ружне, обучене у црне хаљине са црвеним појасом. Имале су крила, а уместо прстију змије и буктиње.

Мустафа их је представио:

„Ово је Алекто, ово Мегера, а ово је Тисифона. Је л сад разумеш?”

Краљ је колачио очи, ништа није успевао да изговори.

„То су Ериније”, додао је Мустафа. „Знаш ли шта то значи?”

„Немогуће”, изустио је скоро шапатом краљ.

„Могуће”, рече Мустафа, „дошле су по тебе. Али, сачекаће док се нас двојица разговарамо.”

Краљ пође уназад и скљока се у бержеру. Био је блед и загладан у једну тачку.

Душо, теби сад говорим: Ваљда ти је јасно ко је зауставио рокенрол на мору а биће ти јасно и зашто сам се представио као Мустафа Голубић. И ја сам сео а Ериније су стајале иза мене.

„Александре, где си?” упитао сам.

„Видиш и сам”, рече краљ тихим гласом.

„Хоћеш ли да причамо?”

„Хоћу.”

„Зашто си, Александре, наместио да се убије Апис?”

„Претио је да ће ме смакнути.”

„Незахвални човече. Он и црнорукци су те довели на престо.”

„Тачно, али су хтели да ја будем њихова марионета.”

„Сваки човек је марионета, са сваким човеком се бог игра. Али, то што кажеш, није главни разлог. Како си, Александре, сазнао да те је Апис открио?”

„Па они су о томе причали по кафанама на Крфу.”

„А када си то урадио? Мислим, када си постао њихов?”

„Онда кад се радило да се мој брат Ђорђе отрује. Доктор Моачанин је сипао отров у флашу са киселом водом. Ђорђе је требало да оде на пецање са Миком Аласом. Мени су саветовали да се склоним из Београда и ја сам отишао у Беч. Да се не би на мене

посумњало. Апис је открио заверу и просуо флашу. Ја то одмах нисам знао, уплашио сам се. Балугџић ми је дао везу.”

„И тада су они затражили да им даш гаранцију. Ти си се одлучио за тетоважу?”

„Да. Са Аписом сам направио договор, чак сам приступио ‚Црној руци‘. Дао сам паре за *Пијемонт*, њихове новине. Затим је успело оно са Колаковићем и ја сам постао престолонаследник.”

„Шта је после било?”

„Апис је сумњао у моју искреност. Морао сам да задобијем његово поверење. Платио сам немачке лекаре да га излече пошто га је Исо Бољетинац отровао. После, код Једрена, изашао је на видело скандал са Живковићем и његовим педерисањем. Апис ме је молио да заташкам ствар, због одржања угледа српске војске. И шта?... Натерао сам оца да абдицира и остало је да само ја командујем војсци. Једва сам се решио Путника и Степе. После је све било лакше. Наредио сам повлачење преко Албаније. Одбио сам Мишићеву идеју. Већ на Крфу сам одлучио да елиминишем Аписа и његове. Били су против стварања Југославије. Против свих мојих задатака. Мој верни Пера је организовао Солунски процес.”

„А брата си прогласио за лудака и стрпао у лудницу?”

„Није ми било лако.”

„Реци сад, зашто си рођеног деду, краља Николу, онако крвнички прогонио и оставио га без краљевине?”

„Они су то од мене тражили.”

Краљ је говорио као аутомат, без икаквих осећања. Као да је било речи о неком другом. И даље је гледао у неку замишљену тачку. Кад би оклевао да одговори, Ериније би бљеском својих бакљи додатно осветлиле призор. Краљ би тад зажмурио и чинило се да је место лица монарха његова посмртна маска.

„Твоју душу ћу преузети сутра у пет поподне”, рече прилика у тешком громби капуту.

Краљ климну главом.

„И узећу ону торбу са златом. Теби више неће требати.”

Господар Југославије опет климну главом.

Зору, 9. октобра, дочекао је у бержери. Будан. Одбио је доручак. Собар је унео испеглану адмиралску униформу. Краљ се без речи облачио. Зечевић га је замолио да обуче панцир. Александар рече да му не треба.

Разарач „Дубровник” је пристајао. Краљ је стајао на бочној палуби и махао маси света на марсејском кеју. То је чинио одсутан, као да човека у адмиралској униформи није ни било. <

(Из рукописа *Књиге. Рокенрол романа* Миодрага Јанковића. Наставиће се. Опрема „Нација”)

Објављено: субота, 20. октобар 2018, 20:41h

[\(1\) Анастасија је узалуд вриштала](#)

[\(2\) Вратар Понтија Пилата](#)

[\(3\) Писац се наклонио и отишао](#)

(4) Црна рука

[\(5\) Тај није имао душу](#)

[О писцу](#)

Миодраг Јанковић. Рођен 1947. у Београду, преминуо 10. августа 2018. у Паризу.
Књижевник, историчар.

Објавио:

Потресне приче, „Просвета”, Београд 1972.

Неко други, роман, „Просвета”, Београд 1978.

Добра коб, роман, „Књижевне новине”, Београд 1984.

Записи о Србству, „Никола Пашић”, Београд 1998.

Три огледа, „Књижевна реч”, Београд 2001.

Кнез Павле од лепоте до истине, Академија уметности БК и „Ведута”, Београд 2004.

Haereticus, роман, „Просвета”, Београд 2006.

Кнез Павле. Истина о 27. марту, са Вељком Лалићем, „Унапрес”, Београд 2007.

Од 1976. живео у Паризу, где је и сахрањен.

Био је оснивач и дописник СРНЕ из Париза и шеф Представништва Републике Српске у Француској.

Као сапутник кнегиње Јелисавете Карађорђевић, учествовао у судској рехабилитацији кнеза Павла и Милана Антића.

Био је уредник интернет портала *27. март*.

О роману

Овај рокенрол роман је свакако и једна својеврсна аутобиографија. Из веома дугог живота главног јунака дати су неки фрагменти, као тесери великог мозаика. Из њих се читаоцу нуди да препозна судбину ове индивидуе нарочито загорчане појавом хришћанства. Исто тако открива се и скривена истина о смислу постојања овог лика, његово убеђење да нема смисла и да је у основи свега апсурд, као и код људи.